

Tria de crítiques  
publicades al  
***TOT Sant Cugat*** i al  
***Diari de Sant Cugat***



---

03/06/2014

## Regal memorable

La meua llarga experiència en el món de l'espectacle m'ha fet entendre que els millors, els més creatius, intel·ligents i emocionalment grans, són els més senzills d'actitud i comportament, els més assequibles i els que sempre estan disposats a fer-ho fàcil pels altres i, sobretot, els que et fan arribar la seva qualitat com un oferiment ple de generositat i humilitat. Aquesta, en síntesi, és la sensació generada pel concert de Chick Corea, una fita memorable en la llarga història del Teatre-Auditori.

A Chick Corea no li cal demostrar res. Ho ha fet tot en el món del jazz i, no cal dir, una carrera mundial que suposa haver tocat arreu i amb la gent més significativa i diversa. Corea, Armando Antonio, inicià el concert després d'una master class al Conservatori del Liceu, amb una peça clàssica *It could happen to you* del gran Jimmy van Heusen i, a partir d'aquest moment, comença a fluir el so des del teclat sense aturador, un *Desafinado* de Jobim entranyable, un homenatge a Bill Evans, (impensable no fer-ho!), i Monk i Stevie Wonder, el petit estevet meravelles, per rematar amb una Mazurka en la menor de Chopin. Increïble!!

Intermedi no previst, la direcció del teatre i el públic una mica desconcertats, però després el regal immens d'un Corea propi, intern, Armando's Rumba, *Continuance* i l'aparició de dos espectadors joves per improvisar a quatre mans. Emoció, força, per acabar la segona part amb set de les seves *20 Children's songs*. Però encara una tercera part amb Carles Benavent, records dels concerts a Los Angeles amb Paco de Lucia, i Roger Blavia, al cajón, conegut aquest dia a Barcelona. Trio desfermat a fer la millor música, mestria en el domini de l'instrument i, sobretot, creativitat enllaçant les frases, donant-li la volta a la seqüència sonora, exercint de virtuosos que viuen literalment davant dels espectadors feliços la gestació del so que fa volar l'esperit. Gràcies!!

**CHICK COREA.** Piano Solo Concert. Músics convidats: Carles Benavent, baix elèctric i Roger Blavia, percussió. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 30 de maig.

---

17/03/2008

## 2666 - Treballs forçats (1)

Roberto Bolaño, novel·lista i poeta xilè i creador del moviment infrarealista, que va refer la seva vida a Catalunya després d'exiliar-se del Xile de Pinochet, va morir als 50 anys a Blanes on havia trobat la seva vida definitiva amb família, amics i admiradors i un editor, Jorge Herralde, que li proporcionava la possibilitat de publicar els seus llibres a partir de "Los detectives salvajes", premi Anagrama obtingut l'any 1998. Coneixedor de la seva limitada esperança de vida, va escriure 5 novel·les amb l'afany de deixar uns ingressos per la publicació i els drets d'autor per la seva dona i els seus fills, però després del seu traspàs, l'editor, la viuda i el seu marmessor, Ignacio Echevarria, van considerar millor refundre en un sol llibre tot el dens contingut de les obres, algunes d'elles ni tan sols revisades per l'autor, mantenint la unitat formal i el paisatge comú que reflectien, en definitiva perquè la obra d'un autor, com sabem, acostuma sempre a ser una única obra. El totxo de més de 1.100 pàgines ens porta d'Europa a Mèxic, país que Bolaño coneixia molt bé doncs hi va passar gran part de la seva vida, i ens porta a una ciutat, Santa Teresa, transsumpte de Ciudad Juárez, on conviuen totes les contradiccions i maldats de l'ésser humà, paradigma del món actual amb cita de Baudelaire: "Un oasi d'horror en mig d'un desert d'avorriment".

La feina titànica de sintetitzar i plasmar dalt d'un escenari una obra d'aquesta envergadura i contingut suposa, d'entrada, la valoració d'un treball difícil, apassionant, ple de contradiccions i reptes de tota mena. La primera qüestió seria, al marge de la costum o no del públic, pensar si és convenient per la capacitat normal d'un espectador normal (amb tot el que suposa d'incert el terme normal) plantejar-se un espectacle de cinc hores - quatre de teatre efectiu a l'escenari -, és a dir, si no es contraproductiu per la assimilació del text. Cal bona voluntat, interès previ per l'autor i el director, cert grau de candor o innocència conceptual i, en definitiva, carregar-se les piles per aguantar. Aquesta era, pel que vaig veure, part de l'actitud de molts dels presents. Això no és dolent, ans al contrari, ja està bé que, de tant en tant, algú sacsegi els anquilosats sistemes de l'espectacle i faci entendre que el teatre pot ser quelcom més que anar a passar l'estona per fer-te riure o plorar. Després caldrà veure si l'esforç pagava la pena i és això el que intentaré analitzar a continuació.

Rigola que, avanço, ha fet el millor treball de la seva carrera, reconstrueix les cinc novel·les amb cinc parts, amb la col·laboració de l'ex-crític Pablo Ley, a base de recrear espais conceptualment antitètics que responen perfectament al contingut humà que els omple i, sobretot, a la part que ens expliquen. "La parte de los críticos", expressa l'amor a la literatura, en aquest cas, alemanya d'un espanyol, un francès, una anglesa i un italià que han mitificat un autor gairebé invisible de nom inversemblant: Benno von Archimboldi. Després hi ha "La parte de Amalfitano", professor de filosofia d'origen xilè que arriba de Barcelona (alter ego?) per donar classes a Santa Teresa, té una filla i desitja morir. A continuació "La parte de Fate", un periodista afroamericà, especialitzat en temes polítics que, degut a la mort d'un company del diari, arriba a la ciutat a fer la crònica d'un combat de boxa que li permet veure i viure amb significatius elements d'aquella societat. "La parte de los crímenes" que ens porta a l'eix conductor i els horribles successos que representen els crims de més de tres centes dones. Finalment "La parte de Archimboldi", on esbrinem l'origen del misteriós autor alemany, les seves vivències del nazisme i la confusió personal que es converteix en metàfora global, de la que seguirem parlant la setmana vinent.

---

17/03/2008

## 2666 - La violència de les paraules (2)

Rigola ha descobert finalment que la violència no cal exposar-la estèticament a base de fer teatre gore, amb sang i fetge arreu, amb crits i corredisses, amb sorolls eixordadors tota l'estona. Estic segur que si ara fes un Shakespeare no seria com els anteriors amb la justificació per fer aparèixer tot això a l'escenari que la violència ja està en l'obra, que no inventa res. Aquí Rigola ha après de Lynch i mostra uns espais, uns silencis, unes mirades que destil·len la violència i que, només eventualment, cal tacar de sang. Les paraules, les idees és clar, porten en si la violència que es tradueix en l'explotació dels marginats, dels pobres, de les dones, dels negres, dels excèntrics, dels diferents... Tot aquest món aparentment caòtic, divers, forma part d'un enorme trencaclosques que va encaixant d'una manera absolutament matemàtica, excepcionalment lúcida, rotundament angoixant. Max Glaenzel i Estel Cristià assoleixen una eficàcia memorable de causa/efecte. Cal remarcar la claustrofòbica discoteca/habitació de la tercera part amb un joc suggestiu de moviments, i el desert convertit en cementiri amb l'inacabable mort d'una dona metafòrica que personifica els tres cents noms de dones que apareixen en pantalla i l'allegretto de la setena de Beethoven que ens traspasa les oïdes de dolor i impotència. Tenim també un grup homogeni d'actrius i actors que encarnen diversos personatges amb una versemblança i autoritat demolidores. Remarcar el treball extraordinari d'Andreu Benito per la seva versatilitat, l'enorme presència i contundència de Joan Carreras, la solidesa de Julio Manrique, la difícil ambigüitat de Cristina Brondo, l'aparent delinqüència d'Alba Pujol, l'elegància de mantis religiosa d'Àlicia Pérez, la veu poderosa de Manuel Carlos Lillo, la convicció i força de Xavier Ruano, l'aparent absència i fragilitat de Chantal Aimée, la ironia de Fèlix Pons i el treball delicat, equilibrat i que suscita una inquietud letal de Ferran Carvajal. Els actors porten micros tota l'estona (apart dels de mà que s'utilitzen en moments puntuals de la representació), que suposa que tothom sent i entén el que diuen, però que contradiu una de les primeres condicions del fet teatral que és l'absència d'intermediaris tècnics entre l'actor i el públic. No m'agrada però sembla el camí irremeiable que lliga amb les ampolles d'aigua que treuen alguns cantants de lied a l'escenari i altres incongruències d'aquest estil. Tothom sap que la veu és un element que defineix l'art del teatre: saber impostar, saber projectar, articular, vocalitzar ... Que hi ferem, probablement són els signes dels temps. En qualsevol cas si no han vist l'obra i, tenen ocasió, no la deixin escapar. Els dirà moltes coses amb sensibilitat, s'emocionaran, sentiran la impotència davant de la barbàrie i, finalment, comprovaran la seva capacitat de resistència mental i física.

**"2666" de Roberto Bolaño** Adaptació Pablo Ley i Àlex Rigola. Direcció: Àlex Rigola. Intèrprets: Chantal Aimée, Andreu Benito, Cristina Brondo, Joan Carreras, Ferran Carvajal, Manuel Carlos Lillo, Julio Manrique, Àlicia Pérez, Fèlix Pons, Alba Pujol, Xavier Ruano. Vídeo amb Pere Arquillué. Escenografia: Max Glaenzel i Estel Cristià. Vestuari: Berta Riera i Georgina Viñolo. Caracterització: Mariona Trias. Il·luminació: Maria Domènech. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 15 de març.

---

11/12/2016

## Tendresa lúcida

“Acabes de complir vuitanta dos anys. Has encongit sis centímetres, no peses més de quaranta cinc kilograms i segueixes sent bella, elegant i desitjable. Fa 58 anys que vivim junts i t'estimo més que mai” Així comença la llarga carta que el filòsof i periodista vienès André Gorz li va escriure a la seva dona, Dorine, quan va saber que estava començant a desenvolupar una malaltia degenerativa mortal. Gorz i la seva esposa es van suïcidar a França, on vivien, l'any 2007.

Aquesta història real, que segur podem trobar també aquí al costat nostre, va ser el detonant sensible que va generar aquesta obra de teatre amb màscares que hem tingut la sort de veure al TA. La Cia. Kolunka Teatro d'Euskadi, la crea l'any 2010. Ha recorregut tot el món amb resposta positiva unànime perquè, finalment, la història que ens explica és humana i totes les persones senten, experimenten, pateixen, gaudeixen, riuen i ploren a partir d'elements elementals essencialment iguals. Vull ser estimat, vull estimar, vull sentir-me bé amb mi mateix i amb els altres, en definitiva, vull ser feliç!.

El trio actoral, José Dault, Edu Cárcamo i Garbiñe Insausti (que a més a més és l'autora genial de les màscares) donen una lliçó de gestualitat establerta pas a pas per transmetre tots els sentiments que genera l'evolució de l'alzheimer. L'estranya experiència d'unes màscares inerts que semblen mostrar les variacions anímiques en el rostre en cada situació, còmica, irònica o dramàtica, fins la llàgrima inevitable, confirmen la qualitat, l'equilibri, la sensibilitat d'un equip compromès que coordina esplèndid llums, so, pauses, escenaris i èpoques diverses amb rigor i autenticitat per obtenir la comunió perfecta entre l'escenari i el públic, Com ha de ser.

**ANDRÉ I DORINE.** Dramatúrgia: Garbiñe Insausti, José Dault, Iñaki Rikarte, Edu Cárcamo i Rolando San Martín. Direcció: Iñaki Rikarte. Escenografia: Laura Eliseva. Il·luminació: Carlos Samaniego. Música: Yayo Cáceres. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 10.12.16

---

23/11/2015

## Aniversari feliç

Des del tema principal introduït per l'orquestra després el violoncel executant una cadenza plena de grans acords, curta intervenció del vent exposant una melodia senzilla i lírica i, a continuació, entrada de violí i, sense espera, altra vegada el violoncel, es va evidenciar que el doble concert brahmsià seria una ocasió extraordinària per retrobar els germans Claret plegats dalt de l'escenari del nostre auditori per oferir-nos un dels millors concerts que ha programat mai l'Orquestra Simfònica Sant Cugat que és el resultat d'una vocació i una voluntat unides per una causa major per la cultura i per la ciutat i que té bàsicament, encara que no només, dos noms d'obligada referència: Flora Puntos i Josep Ferré. L'entesa entre els dos solistes, la sensació de absoluta concertació en el seu diàleg comportava el gaudi d'una obra de gran imaginació melòdica, especialment el segon moviment en re menor, andante, alternant amb sensibilitat i intel·ligència virtuosisme i delicadesa amb la batuta respectuosa i atenta del director convidat, el mestre Antoni Ros-Marbà.

La segona part, una inversió cronològica en l'ordre històric d'estrenes, ens va portar una demostració de la vigència de Beethoven amb una Cinquena Simfonia estrenada fa 207 anys que conté un dels principis més coneguts en el món i la demostració del nivell assolit pel conjunt orquestral en general, especialment la corda. Ros-Marbà va demostrar una empatia creadora singular que conduïa sense dubtes a una de les interpretacions més aconseguides, plenes, equilibrades i convincents del col·lectiu que celebra 25 anys i que, per tot, ens va fer participar de la felicitat que suposa una fita con aquesta.

**CONCERT EXTRAORDINARI DEL 25è ANIVERSARI.** Orquestra Simfònica Sant Cugat. Direcció: Antoni Ros-Marbà. Solistes: Gerard Claret, violí. Lluís Claret, violoncel. Música: Doble concert per a violí, violoncel i orquestra, en la menor, Op.102 de Johannes Brahms i Simfonia número 5, en do menor, Op.67 de Ludwig van Beethoven. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 19 de novembre.

---

23/11/2015

## Tsunami emocional

Molts minuts d'aplaudiments d'un públic enardit i dempeus, responen a la creativitat i el talent de dos artistes descomunals acompanyats per uns altres no menys importants i un equip de tècnics que donen suport a un espectacle memorable. Dir-ne dansa o teatre dansa no és just. El treball conceptual de Sidi Larbi i Maria Pagés supera, amb molt, els marges d'una col·laboració entre dos ballarins per passar a un estadi no sé si superior però segur que diferent. Creació plena de màgia i d'emocions, sensible i global, que ens aporta sense parar suggeriments que parteixen d'una simplicitat aclaparadora per arribar a copsar i traspasar-nos la profunditat de les coses reals i el darrer sentit de la vida. Una història del món dibuixada a la sorra en una caixa pissarra amb un sistema de projecció senzill però eficaç on, alhora, veiem la mestria indiscutible de l'artista Sidi i la conjunció perfecta amb el cos estilitzat i contundent de Maria: la creació del món, la poma del paradís, el naixement dels humans, la naturalesa, la religió i, fins i tot, la destrucció de les torres bessones... Missatges, impactes estètics enlluernadors però mai superflus o banals, els cossos dels dos ballarins configuren una coreografia que sembla sortir de la inèrcia però que respon a un treball rigorós, estructurat, equilibrat i d'una sensibilitat demostrada en tot moment. Les teles, que recorden el color de la sorra del desert, les dunes reals i metafòriques, que contenen i sostenen els dos artistes són, a la vegada, vestit i expressió de la seva realitat corporal i anímica. Una utilització sàvia dels dos estils, flamenc contundent de Maria i demostracions quasi acrobàtiques de Sidi Larbi, expliquen les dues maneres d'entendre el pas vital amb demostracions de qualitat i força on la bailaora de Triana expressa la passió dominadora i el ballarí d'Anvers fill de marroquí, entra i surt de la seva pròpia manera per incorporar-se també al flamenc (un zapateado de genolls!) i donar-ne una visió complementària diferent. Però a tot això cal afegir una música esplèndida, suggeridora, escrita especialment per a l'espectacle, interpretada magníficament i que afegeix un plus d'autenticitat i qualitat posant l'accent a les arrels mediterrànies d'ambdós creadors. Especialment colpidor el fragment a dues veus interpretat per Ismael De la Rosa (flamenc) i Mohammed El Arabi-Serghini (àrab) que posava literalment els pèls de punta, insistint en el valor del conjunt de músics i de tècnics que van treballar per donar forma a una exploració artística que mereix que ningú es perdi quan acabi la gira mundial el juliol vinent dins el Grec. Tenir la visió d'apostar i col·laborar en un espectacle com aquest, estrenat a Singapur i passant primer per Girona, és un encert de l'equip del TA que li dona prestigi.

**DUNAS.** Coreografia, direcció i interpretació: Maria Pagés i Sidi Larbi Cherkaoui. Música: Szymon Brzoska i Rubén Lebaniegos. Música taranto: Fyty Carillo. Músics: Barbara Drazkowska, piano. Ismael de la Rosa, can- te. Mohammed El Arabi-Serghini, veu àrab. Fyty Carrilo, guitarra. David Moñiz, violí. Chema Uriarte, percussions. Disseny de llums: Felipe Ramos. Disseny de video: Joan Rodón. Disseny de so: Albert Cortada. Vestuari: Alexandra Gilbert i Maria Pagés. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 30 d'octubre.



18/102009

## L'home estàtic o fer-se el boig

“És l'home estàtic, la tristesa el té corprès”. La cançó de Pau Riba inicia el Hamlet de Broggi. Es pot dir millor quina és la situació anímica de Hamlet?. Té el cor presoner. Ha de fer veure que no passa res en aquesta Dinamarca on alguna cosa està podrida?, o ha d'obeir els designis de l'espectre del seu pare i venjar-lo amb la mort de la mare i l'oncle, els assassins luxuriosos?. Ser o no ser, aquest és el dilema... Broggi, potser a partir de l'origen norueg del nom de l'antiheroi, Amleth, que significa babau o un trampós que fingeix la bogeria, porta a la màxima expressió això que en diem fer-se el boig. Hem vist Hamlets romàntics, esquizofrènics, agressius, misògins, cridaners i revoltats, poètics i declamatoris. Broggi presenta un Hamlet descomunal, un fill desconcertat que quan coneix la veritat dels fets (aquí no hi ha dubtes sobre l'autenticitat de l'espectre i la possible visió d'un desequilibrat jovencell) comença a idear una estratègia per arribar a la consumació de la venjança amb intel·ligència i passió, amb una inseguretat que prové més de l'assumpció del fet quasi increïble que del dubte vital de si ha de portar aquesta ordre fins a la darrera conseqüència. Julio Manrique omple l'escenari, és la figura i ho demostra en tot moment, quan es fa el boig, quan displicent diu el famós monòleg, assegut en un banc després d'encendre una cigarreta, quan dona els consells als còmics, quan parla amb Ofèlia, primer tendresa, després amb fúria desconcertant per foragitar-la del seu camí malaurat. Però també es faceciós i excessiu amb Poloni i profundament sentimental amb Horaci. Treball digne i, a més a més, projecta la veu perfectament. Però això no seria suficient si no comptés amb un grup de companys que fan un veritable tour de force per assolir gairebé tots els papers de l'obra. Ramon Vila és un Claudi de gran presència i dicció notable. Carme Pla fa una Gertrudis molt ajustada menys quan explica la mort d'Ofèlia que, al menys al TA, va ser intel·ligible. Carles Martínez, compona un espectre digne i malenconiós, un Poloni absolutament coherent i un enterramorts especialment reeixit. Excel·lent!. Jordi Rico i David Vert fan un Laertes i Horaci molt correctes i Rosencrantz i Guildenstern un pèl apallatsats. Deixo al final del comentari a Aida de la Cruz que encarna una Ofèlia magnífica d'entonació i de matisos. La versió de Joan Sellent de gairebé tres horas és esplèndida, probablement perquè la seva fita és que s'entengui tot, així de senzill i de difícil. La direcció de Broggi molt bona. Altra cosa són les inevitables aportacions: l'espectre parla en anglès (amb text sobretitulat que no es veia bé i que va perdre el ritme), els còmics en italià i hi ha alguns afegits suposadament per fer riure que distreuen. Per tancar, un final esplèndid, amb la veu de Tom Waits i una dansa de la mort encapçalada per Hamlet i les víctimes de l'indefugible tragèdia. Memorable.

**HAMLET** de William Shakespeare. Traducció de Joan Sellent. Direcció: Oriol Broggi. Intèrprets: Julio Manrique, Jordi Rico, Carme Pla, Carles Martínez, David Vert, Aida de la Cruz i Ramon Vila. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 16 d'octubre.

---

13/11/2017

## La crua realitat

La batalla de l'Ebre fou decisiva pel desenllaç de la guerra incivil, fins el punt que Franco va dirigir personalment les estratègies que el portarien a una victòria que feia temps estava cantada. La història, per molt que diguin alguns, no ensenya res per no caure en els mateixos errors en el futur, ens explica que per poder afrontar l'enemic es va decidir convocar la lleva de l'any 1941 i així varen ingressar a un exèrcit que ja estava vençut nois de 17 i 18 anys, allò que a partir d'un comentari graciós de Federica Montseny es va conèixer com la quinta del biberó. Aquest grup de 6 nois que des de l'escenari ens mostren el seu dia a dia de la mà de Lluís Pasqual, transmeten una veritat sense fissures que ens porta des de la rialla fins a la llàgrima d'emoció passant pel sentiment de vergonya aliena al comprovar com sempre paguen els mateixos i els dirigents, en la majoria dels casos, sobreviuen sobre els cadàvers d'aquells que han cregut en les seves paraules o no han tingut més remei que seguir-ne les consignes.

Un treball físic, gestual, de tractament vocal i lingüístic extraordinari, configura una actuació col·lectiva de potència que, com deia, traspasa des de l'escenari per crear un clima que, en alguns moments, com el minut de silenci demanat per un dels protagonistes, transforma un espectacle en una comunió espiritual, un muntatge que tenia el mateix sentit ara fa un any però que ara accentua aquesta sensació de veritat que abans comentava. Una part important és la música de Monteverdi, sobretot però no només, d'Il Combattimento de Tancredi i Clorinda amb una interpretació ajustada, una il·luminació i escenografia decisiva en la formació d'espais contundents que ens porten fins un final no per conegut menys desesperant. Memorable.

**“IN MEMORIAM . LA QUINTA DEL BIBERÓ”**. Idea, text i direcció: Lluís Pasqual. Intèrprets: Joan Amargós, Enric Auquer, Quim Àvila, Eduardo Lloveras, Lluís Marqués i Joan Solé. Músics: Oriol Algueró i Ricard Renart, violins. Joan Palet, violoncel. Clavicèmbal i orgue: Dani Espasa. Veu: Robert González. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 12.11.17

---

03/12/2012

## De víctimes i botxins

Una parella de joves viuen el seu amor dins d'una guerra, amor que converteix a Nawal en mare d'un fill que, en néixer, li és arrabassat perquè el pare pertany a un grup hostil als seus, un fill que sempre buscarà per retrobar-lo perquè, com li diu, "passi el que passi sempre t'estimaré". Una guerra qualsevol, assassinats, violacions (la guerra sempre és pitjor per a les dones que pateixen una doble agressió), bestialitats fetes alternativament per uns i altres que passen de víctimes a botxins, uns incendis que mai deixen de cremar, externs i interns, en les cases i en les ànimes de les persones. Una obra escrita des de la veritat a partir de casos reals i exposades amb intel·ligència i sensibilitat per un escriptor libanès, Wadji Mouawad, ara de nacionalitat canadenc (viu al Quebec), parlant d'un lloc que coneix directament i que generació darrera generació ha experimentat l'estrall inacabable de les faccions religioses, ètniques, enemigues ancestrals, que sembla que viuen per matar, per destruir, per auto-aniquilar-se en un cercle diabòlic que, com diu un personatge "la dona que canta", Sawda, cal tallar alguna vegada per sobreviure, per ser feliç, i que portarà als fills bessons de la protagonista a la reconciliació amb ella i amb si mateixos mitjançant el recorregut d'un cercle èpic. A partir d'un text que viu des de l'actualitat però que beu de la immortal obra clàssica, des de Sófocles a Shakespeare, Cristina Genebat tradueix en un llenguatge contemporani (d'on m'hi sobren llargs parlaments en francès i anglès) on Oriol Broggi, amb una direcció plena de sensibilitat, atrapa al públic per transmetre l'emoció i els sentiments amb la força d'unes interpretacions viscudes fins a l'extenuació. Tots realitzen una feina memorable despullant-se anímicament per entrar com un ganivet en la sensibilitat dels espectadors, però cal fer un esment especial de Clara Segura i Julio Manrique, senzillament extraordinaris, i Màrcia Cisteró, tendresa viva.

**INCENDIS** de Wadji Mouawad. Traducció: Cristina Genebat. Direcció: Oriol Broggi. Intèrprets: Clara Segura, Julio Manrique, Xavier Boada, Màrcia Cisteró, Clàudia Font, Xavier Ricart i Xavier Ruano. Espai: Oriol Broggi i Sebastià Brossa. Il·luminació: Albert Faura. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 30 de novembre.

---

13/09/2015

## Memòria personal

Vaig escoltar per primera vegada a Serrat en despertar-me la ràdio a les 7 del matí i, abans de entendre que cantava en català, mig adormit em va semblar que era Charles Aznavour. Vaig veure i escoltar a Serrat en persona per primera vegada als jardins del Monestir l'any 1967, en un d'aquells concerts que organitzaven els "Amics de Tothom", coneguts com la "Tothomada". Un agraïment des d'aquí.

Després han estat moltes les vegades en centres culturals, teatres, camps de futbol, una discoteca, sempre comprovant la qualitat de les seves cançons, la capacitat de seducció, la professionalitat que, en aquest darrer concert ell va esmentar. "Què bonic és aquest ofici que faig!!". Perquè Serrat, que és un poeta de la quotidianitat i un músic sensible, ha tingut sempre clar que aquest és un ofici com ho era el del seu pare, català, treballant a la companyia del gas, o la seva mare, aragonesa, cosint pijames a casa per augmentar els ingressos de la família.

Concert anunciat de 90 minuts, que va durar gairebé dues hores, amb un Serrat que va començar per complir la seva obligació i que, poc a poc, es va anar escalfant davant d'un públic respectuós, silenci durant les cançons, i enfervorit quan acabava. Una antologia que no te res de desordenada, ni en les dues llengües que s'alternen, ni en enllaçar establin el clima adequat en temes i ritmes. "Me'n vaig a peu", "Mediterráneo", "Hoy puede ser un gran día", "Paraules d'amor" interpretada per un públic emocionat i tantes més...

Acompanyants magnífics amb l'impecable Ricard Miralles que va començar amb ell l'any 68 i el mag dels teclats "Kitflus". Més de 600 cançons donen per molt. Emocionant escoltar la primera, "Ella em deixa", que va iniciar el seu primer concert el mes de maig de 1965. Fins aviat, Serrat!.

**JOAN MANUEL SERRAT. "ANTOLOGÍA DESORDENADA"**. Direcció musical i piano: Ricard Miralles. Josep Mas "Kitflus", teclats i programacions. Vicente Climent, bateria i percussions. David Palau, guitarres. Ray Ferrer, contrabaix i baix elèctric. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 11 de setembre.

---

17/12/2012

## Estem en mans de cretins?

Esplèndida nit de teatre. Primer ressaltar la feina prodigiosa de Joan Sellent, que converteix els decasíl·labs de l'original anglès en alexandrins catalans, aconseguint una fita memorable per fer arribar el llenguatge culte i el barroer en igualtat de condicions sonores gràcies, també, a una direcció d'intèrprets impecable de Sergi Belbel. Una obra divertida que alhora fa pensar, un espectacle brillant que utilitza tots els trucs dels vells comedians per enlluernar i que, al mateix temps, és una veritable introspecció en el món del teatre com espectacle i com una eina per ensenyar els vicis i les virtuts dels humans. Una obra mestra de l'enginyeria teatral que mai es perd només en la forma i sempre arriba fins el fons de la qüestió passant constantment per una maroma estreta per transitar des de la burla fins el pensament profund sense deixar de fer els equilibris verbals que la funció demana. Es conegut l'esforç realitzat per Jordi Bosch per assumir el paper de Valere, un aparent cretí, destinat inicialment a Anna Lizaran. La seva intervenció en el primer acte, aquest llarg monòleg de gairebé mitja hora, es un prodigi de saviesa interpretativa que deixa a l'espectador clavat contra la butaca i l'obliga quasi a no respirar per poder assimilar la riuada de paraules, de conceptes, de imatges que el personatge aboca i també els matisos. Però la cosa continua amb un Jordi Boixaderas que, demostra una vegada més amb el seu Elomire (un Molière adulterat?), que és un dels actors que diu millor vers o prosa i a qui sempre se li entén tot. O un Abel Folk, mesurat, especialment dotat per contrast, com a Príncep Conti, o sigui el que paga. Com és magnífic Carles Martínez com Bejart i tota la resta de la companyia, mai més ben dit, prodigi de qualitat i equilibri. Escenografia, vestuari, llums i caracteritzacions perfectes.

**LA BÊTE** de David Hirson. Traducció: Joan Sellent. Direcció: Sergi Belbel. Intèrprets: Miriam Alamany, Pepo Blasco, Jordi Boixaderas, Jordi Bosch, Anna Briansó, Queralta Casasayas, Abel Folk, Carles Martínez, Gemma Martínez, Manuel Veiga. Escenografia: Max Glanzel. Vestuari: Maria Araujo. Il·luminació: Kiko Planas. So: Jordi Bonet. Caracterització: Toni Santos. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 14 de desembre.

---

17/12/2012

## Màgic Mozart

Una vegada més la darrera de les òperes escrites per Mozart i la certesa de que pot fer-se una memorable obra d'art a partir d'un conte simple, caòtic amb un desenvolupament irregular, dolents molt dolents, bons molt bons, i un príncep i princesa que al final es casen i són feliços, acompanyats per un ocellaire bevedor, bon jan i irresponsable que explica acudits dolents. Musicalment hi ha de tot, com una mena d'extens mostrarri on Mozart hagués expressat una inacabable capacitat per fer música solemne i lluminosa, alegre i plena de tristesa, elaborada i senzillament eficaç, dotada d'una intel·ligent sensibilitat per mantenir sempre a l'espectador suspès en l'efecte enlluernador i suggestiu d'uns sons únics que si estan ben servits, com és el cas, per una orquestra i un cor ajustats en la recerca de l'excel·lència de les mans d'un bon director com Daniel Gil de Tejada ens poden oferir una nit plena d'emocions.

El baríton Toni Marsol va ser un Papageno extraordinari, immillorable de veu i vis interpretativa. Eugènia Montenegro, com Pamina, va fer una interpretació plena de bellesa i sentiment. Albert Casals creix i el seu Tamino va reunir timbre i potència equilibrats. Iván García, com Sarastro, un baix difícil, ho va intentar amb dificultats igual com la soprano Elisa Vélez en el complicat, però lluit, paper de la Reina de la Nit. Esplèndides les tres dames igual com el tercet de genis. La resta del repartiment notable. Escenografia, vestuari i il·luminació creatius i magnífics.

**“LA FLAUTA MÀGICA”** de W. A. Mozart. Text de J. E. Schikaneder. Director d'orquestra i del cor: Daniel Gil de Tejada. Director d'escena: Pau Monterde. Intèrprets: Albert Casals, Eugènia Montenegro, Toni Marsol, Iván García, Elisa Vélez, Rocío Martínez, Jordi Casanova, Núria Vilà, Laura Vila, Marta Valero, Maria Arredondo, Mercedes Gancedo, Cecilia Ferraioli, Xavier Aguilar i Jong Bong Oh. Escenografia: Elisabet Castells. Il·luminador: Nani Valls. Cor Amics de l'Òpera de Sabadell. Orquestra Simfònica del Vallès. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 8 de novembre.

---

25/05/2009

## Galeria de figures agòniques

Llorenç Villalonga va tenir el seu primer text dalt d'un escenari (Poliorama 1969) de la mà de Vidal Alcover en un espectacle, "Amics i coneguts", dirigit per Armando Moreno i la Companyia Núria Espert. El títol del seu fragment era La Tuta i la Ramoneta... La revista Primer Acto li va publicar aquest joc escènic amb dos més que l'autor va titular Tres desbarats, i aquí estem amb un altra desbarat d'aquest volterà irredempt que ens mostra l'agonia d'una societat, la noblesa mallorquina d'entreguerres, que els adaptadors Rosich i Duran (aquest també director) exposen embolcallats en una escenografia encertada, vestida amb riquesa i qualitat, ben il·luminada i articulada en un escenari principal constantment envaït per elements corporis o no, que exposen amb eficàcia els diferents moments i personatges. Villalonga escriu la seva primer novel·la en català l'any 1931 a partir d'un pamflet anterior dedicat a una seva tia, Rosa Ribera, transsumpte de dona Obdúlia Montcada vidua de Bearn, que havia desheretat la seva família anys enrere. La protagonista decideix posar-se a agonitzar (una troballa excel·lent i indicativa del tarannà social i de classe) i, a partir d'aquest moment, veiem la desfilada sota un prisma caricaturesc, que té molt de contacte amb l'esperpent valleinclanesc, d'una llarga corrua de personatges que representen aquesta societat mallorquina que acull la noblesa, la església, els militars, els intel·lectuals castellanitzats del Círculo i els defensors de la lírica mallorquina amb poetesa d'honor (Aina Cohen, òbviament xueta), els polítics regionalistes i el poble servidor de tots ells però absolutament integrat en el context sociològic exposat. Apart, però molt important, els joves hereus que s'ho comencen a mirar diferent, les ovelles esgarriades i els primer estrangers que volen explicar al món que és Mallorca per desvirtuar-la i, finalment, comprar-la pam a pam com es mostra en un video quan ja s'ha consumat la mort de la dama. Mercè Arànega recrea el personatge principal amb força i veritat, presentant-se en dos èpoques de la seva vida molt difícils de conciliar, i és com actriu el personatge (fins ara) de la seva vida, amb un excés per mantenir la fonètica mallorquina que fa que, en alguns moments, no s'entengui el text. Llum Barrera és una Violeta de Palma extraordinària amb una especial baixada a la platea de cupletista (magnífic el treball de Joan Alavedra musicalment). Eva Barceló expressa perfectament la majordoma. Una veritable troballa Nies Jaume com la poetesa Aina Cohen, sortida de l'armari inclosa. Encaixat en el seu paper declamatori Pep Sais. Molt bé Márquez, Minguillón, Vila, Gener i correctes la resta de l'extens repartiment que va rebre justament l'acollida entusiasta del públic.

**MORT DE DAMA** de Llorenç Villalonga. Adaptació teatral de Marc Rosich i Rafel Duran. Direcció: Rafel Duran. Intèrprets: Mercè Arànega, Eva Barceló, Llum Barrera, Miquel Bordoy, Jaume Comas, Aina Frau, Rodó Gener, Saskia Giró, Margalida Grimalt Reynés, Nies Jaume, Àurea Márquez, Pedro Mas, Margarida Minguillon, Assun Planas, Laura Pons, Santi Pons, Pep Sais, Miquel Àngel Torrens i Jordi Vila. Escenografia: Rafel Lladó. Vestuari: César Olivar i Àngel Vilda. Capells: Nina Pawlowsky. Il·luminació: Quico Gutiérrez. Col·laboració musical en els cuplets: Joan Alavedra. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 22 de maig.

---

22/10/2016

## Cavalcant paraules

Quan arribes al teatre veus comportaments singulars. Un noi li canta a algú que està dins de l'excusat. Camines passadís avall de la platea i una noia s'esmuny entre el públic fent contorsions incitants. Entren els poetes i la música de Clara Peya ofereix una sonoritat etèria. Hi ha un clima, llums, presències, paraules, que potencien la necessària comunió dels presents. Biel Mesquida, accent illenc, contundent, escatològic, trenca l'espai per abocar sentiments sense vergonya. Gemma Gorga, serenitat continguda, toca amb dits suaus els límits cordials. Vinyet Panyella, assossec aparent, passa fronteres culturals de l'ànima. Blanca-Llum Vidal irromp, jove i atrevida, queien pel forat d'intuïcions contundents. Mireia Vidal-Conte aixeca el braç i l'esperit puja fins dalt de l'escenari per caure amb ferides sense cicatrius. Jordi Llavina surt com si tingués pressa en dir la seva plenitud buscada amb afany i, tot seguit, envia senyals de tendresa. Elies Barberà, veu del poeta Marc Granell, diu amb veu llevantina trossos vibrants i alhora soterrats d'un hàlit seré. Víctor Sunyol, deixa anar la placidesa que amaga inquietuds profundes de somnis assolits, eterns, pendents. Enmig de les paraules, Laia Santanach oneja el cos del piano al centre de l'escenari, que és seu, i quan convé fa d'eco del poeta amb el llenguatge dels sords que moltes vegades escolten més que els que ens creiem normals... Pere Martínez fa el seu cant amb poemes que musica Clara, cantautor amb coratge que trenca barreres convencionals que el cos de dansa de l'Esbart rubrica amb moviments que signa Laia Martínez. Tot ondula, mirall dels presents, sons de dintre que afluoren brillants fora. Un regal per l'esperit que sura de tots cap a tots. Impressionant i... pertorbador!

**“NIT DE POESIA”** Direcció: Pau Carrió. Direcció literària: Meri Torras. Música: Clara Peya. Coreografia: Laia Santanach. Tallers de Teatre Sílvia Servan. Esbart Sant Cugat. Coreografia Laia Martínez. Cantautor: Pere Martínez. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 20.10.16



---

22/10/2016

## El llop secret

Edward Albee estrena aquesta obra l'any 1961 en el off-Broadway. És la consagració com autor emergent i rebel que venia d'èxits com "Història del zoo" o "El somni americà". S'ha de pensar en l'origen familiar de l'autor per entendre una mica el motiu pel que juga amb la paraula wolf (llop) i el cognom de l'escriptora Virginia Woolf que es pronuncia igual i, a més a més, jugar amb la cançó de la pel·lícula de Disney "Els tres porquets". Aristocràcia a l'americana, hipocresia de les relacions socials i intel·lectuals dominats per jocs suposadament transgressors. Albee escriu des de la seva classe abominant de les formes i els fons que coneix per mostrar-nos una parella tipus, Martha i George, que com totes tenen un secret propi que les sustenta i que, eventualment, com passa durant la llarga nit i matinada d'un dissabte a diumenge escenifiquen davant una parella, Honey i Nick, recentment arribada al campus de la universitat provincialiana on el pare de Martha és el rector i, en definitiva, l'amo. El director Daniel Veronese (i suposo que el traductor Pou), contràriament a Nichols i Lehman, director i guionistes de la pel·lícula d'inevitable referència, s'ajusta al text original deixant ambigüitat entre els dos protagonistes. La impotència o la infertilitat poden ser tan físiques com mentals i morals. El fracàs no és si no una conseqüència de la incapacitat per ser un mateix ofegat per l'entorn, per l'origen o els actes realitzats en contra de la integritat i la dignitat pròpies. La destrucció sistemàtica de l'altre i, també, de la jove parella convidada, que no és si no una premonició del que acabaran sent ells a mida que passin els anys, permet gaudir d'un dels xocs físics i emocionals més convinents dels darrers anys a l'escena catalana. Emma Vilarasau i Pere Arquillué es juguen la pell en una interpretació convincent i aprofundida dels personatges que convenç i fa entrar a l'espectador en el drama a través del sarcasme, el cinisme, la humiliació, la violència física i, també, la intel·ligència que demostra que només les persones són els animals que es permeten riure enmig de la desgràcia i la por de viure (molt lluny, per exemple, del duel més intel·lectual d'Adolfo Marsillach i Núria Espert). Mireia Aixalà i Ivan Benet secunden amb qualitat i rigor composant un mirall rejuenit presagi de la tragèdia que es dibuixa en l'horitzó. Escenografia i vestuari que ens situen perfectament en el lloc i l'època. Il·luminació que descriu el pas dels diferents tempos de la obra. Una direcció, finalment!, que respecta l'original, una nit de Walpurgis que acaba en l'exorcisme final de l'acceptació de la realitat abans de tornar a l'habitació, el cau conjugal i passar, altra vegada, un llarg diumenge junts i sols, molt sols.

**QUI TÉ POR DE VIRGINIA WOOLF?** Autor: Edward Albee. Traducció: Josep Maria Pou. Direcció: Daniel Veronese. Intèrprets: Emma Vilarasau, Pere Arquillué, Mireia Aixalà i Ivan Benet. Escenografia: Sebastià Brosa. Vesuari: Mercè Paloma. Il·luminació Txema Orriols. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 17 de març.

---

13/02/2017

## Immensitat escènica

Una primera consideració després d'aquesta versió de la companyia Cheek by Jowl: constatar l'origen irlandès de molts dels seus components, començant pel director Declan Donnellan. Això no és una anècdota si no una senyal d'identitat. Bloom diu que no li agrada l'esment d'entesos situant aquesta obra escrita al final de la vida del autor com un romanç pastoral, però en té totes les característiques. Si que cal dir que només els primers minuts i gairebé tota la segona part, perquè, pel mig hi veiem més la gelosia de Othelo i la violència de Macbett. En qualsevol cas la versió de Donnellan amb l'impagable disseny escènic de Ormerod, un element minimalista de qui s'extrauen totes les possibilitats amb senzillesa i eficàcia, ens subjuga, hipnotitzats també per un disseny de llums poderós, que ens condueix, i d'una música escaient.

Orlando James (Leontes) expressa contundent, rei embogit per la gelosia, després enfonsat per la tristesa, dominant tots els registres. Natalie Radmall-Quirke (Hermione i Dorcas) brilla, esplèndida de gest i control de veu. Edward Sayer (Polixenes) dues facetes absolutament diferents que resol perfectament. Eleanor McLoughlin (Perdita), Joy Richardson (Paulina i Mopsa) i Grace Andrews (Emilia i Time) dominen espai i veu creant aquella mena de ritme sonor que exposa crit i xiuxiueig amb naturalitat. Correctes David Carr (Camillo), Ryan Donaldson (Autolycus), Sam Wood (Florizel) i San McArdle (pastor jove). Composició magnífica de Peter Moreton (pastor vell i Antigonus). Brillant Gyt Hughes (Dion i Supervisor de música). Un espectacle construït amb intel·ligència, rigor i sensibilitat que es clou amb una estudiada exposició d'una miraculosa retrobada de l'amor i de la felicitat, compartida pel públic.

**“THE WINTER'S TALE”** William Shakespeare. Direcció: Declan Donnellan. Escenografia: Nick Ormerod. Il·luminació: Judith Greenwood. Música: Paddy Cunneen. Vestuari: Angie Burns. Director de moviment: Jane Gibson. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 12.02.17

---

24/02/1995

## Richter: la llegenda viva

Quan va sonar el tercer avís, anunciant que el concert anava a començar, la sala era plena de gom a gom amb el brogit natural i en l'ambient es notava aquell estat poc habitual de l'espera d'un esdeveniment. Les llums varen apagar-se mentre a l'escenari tot brillava amb el piano de cua sol en l'immens espai i, aleshores es va produir un silenci religiós. Expectació i els segons desgranant-se amb lentitud i, finalment, l'alta figura de l'octogenari mite sortint amb la lleugera coixesa, saludant amb posat seriós des de la seva alçada física i històrica, rebent l'homenatge del públic abans de començar la seva actuació.

Richter seu i es posa les ulleres, l'ajudant apareix sol·lícit i les llums de l'escenari s'apaguen i només una làmpada de peu que il·lumina la partitura i el rostre del pianista. I, a la sala en penombra, quan comença a escoltar-se l'andante con espressione de la "Sonata en re major" de Haydn, el silenci pot tallar-se amb un ganivet. És veritat, el mestre està aquí, després de les dues anul·lacions, després dels dubtes, a la fi, toca per nosaltres! Però, realment Richter toca per als demés? Veient-lo capficat sembla ben bé que està tocant igual com si ho fes sol, a casa seva. Toca, interpreta, anant allà al fons de la música que algú ha escrit en una partitura. Richter toca sempre amb poca llum, amb la partitura davant i, des de fa uns anys, amb un piano de llarga cua Yamaha a qui acompanya sempre el seu afinador japonès. Ell diu que toca a les fosques per "fer arribar la música pura i directa, lluny de la distracció que suposa veure l'agitació dels dits, els moviments mímics de la cara que no reflecteixen la música, sinó el treball sobre la música".

No sé quina és l'íntima realitat de l'home Richter, però puc dir que varem ser afavorits testimonis d'un acte de creativitat emocionant i ric en sensacions. El mestre llegeix realment la partitura d'una pega que òbviament coneix bé i, amb tot, sembla que la va descobrint nota a nota, com si es tractés d'un miner que s'aboca al jaciment i lentament, amb saviesa, va arrancant les pedres precioses que, barrejades amb la ganga, l'autor va deixar al fons de l'obra. I ho fa amb un rostre que només mostra la concentració davant la partitura, sense cap mena de concessió emotiva externa (només en algun moment de Ravel va semblar trencar-se aquest hieratisme durant segons) i, en canvi, fa arribar tota la força de la música d'una manera absolutament plena, perquè aquí la tècnica prodigiosa està ben bé al servei de l'últim sentit d'aquesta música com a mostra de la sensibilitat humana.

Escoltant Richter, la seva digitació exacta, contundent, precisa, és difícil acceptar que ens trobem davant d'un home nascut l'any 1910 a Jitómir (Ucraïna), perquè la transparència del seu so, l'exacta transcripció dels moments exaltats potents de Prokofiev, o les subtils elegàncies deliquescents i impressionistes de Ravel, o les perfectes harmonies de Haydn, ens diuen que hi ha un artista que encara gaudeix d'unes capacitats plenes.

Al final de cada una de les obres el públic va mostrar el seu entusiasme i, en acabar el concert, el mestre va oferir dos bisos, va saludar de nou a una banda i altra, seriós, sense cap mena de concessió a la galeria i, agafant la partitura, se'n va anar. Queda clar que, per Richter, només importa la música.

**"SVIATOSLAV RICHTER" MÚSICA - Piano. Obres: Sonata en re major núm. 56 de Joseph Haydn. Sonata en re menor núm. 2 de Sergei Prokofiev. Valses nobles et sentimentales de Maurice Ravel. Miroirs de Maurice Ravel. Lloc: Teatre-Auditori.. Dia: 21 de Febrer.**

---

19/05/1995

## Generositat i grandesa d'una antidiva

Crec que la nit del divendres serà una de les més importants i memorables en la història del Teatre-Auditori. No és habitual poder assistir a una lliçó d'honestedat i de qualitat artística i humana com la que els espectadors (malauradament menys dels que es podria esperar per la figura i el sentit de l'acte) vàrem tenir el privilegi de gaudir. Fent meves les paraules de Salvador Espriu cal regraciar a Victòria dels Àngels pel seu "exemple intel·lectual i humà i per la pulcritud del seu noble existir". El programa del concert de cloenda del 50 aniversari del seu debut professional era un compendi eloqüent del seu domini del lied des de la plenitud romàntica representada per Schumann (començant amb "Aus den Hebraischen Gesängen" de Lord Byron) passant per la línia decadent i tardoral de Brahms i la profunda malenconia de l'excepcional "Traume" de Richard Wagner que va fer posar els pèls de punta a aquest comentarista. A la segona part dos lieds d'Hugo Wolf de línia clarament wagneriana, corresponents a l'allau de cançons musicant poemes de Morike i Goethe creades bàsicament el 1.888, després dues mostres de la clàssica construcció musical d'aparent senzillesa de l'imaginatiu Richard Strauss amb una cantant que arriba a un domini sublim de l'expressivitat, sobretot a "Morgen" i per arrodonir-ho cançons nostres: Toldrà, Granados, Montsalvatge (emoció que traspua els ulls escoltant "Canción de cuna para dormir a un negrito") i per acabar Obradors. Els aplaudiments, que han anat rubricant cada una de les intervencions de Victòria dels Àngels, ara són un esclat imparable que demana a la cantant una mica més de la seva presència, i el bis "...mariner, bon mariner!", i un segon bis, i la gent que comença a posar-se dempeus sense parar d'aplaudir, i a la tercera vegada, aquesta dona de 72 anys que fa gairebé dues hores que canta es transforma en la jove i atractiva cigarrera Carmen i amb la seguidilla "Pres de remparts de seville" deixa al públic absolutament bocabadat. Admiració i gratitud a una artista de veu tornassolada que fa, senzillament, les coses més difícils amb la categoria de qui sembla no fer res important, sempre amb el segell de l'amistat, de l'autenticitat i de la intimitat compartida. L'alcalde de Sant Cugat, Joan Aymerich, va fer-li entrega d'una placa commemorativa de l'esdeveniment que Victòria dels Àngels va agrair ben efusivament.

**“VICTÒRIA DE LOS ÀNGELES”** Música. Piano: Albert Guinovart. Recital de lieds i cançons de Robert Schumann, Johannes Brahms, Richard Wagner, Hugo Wolf, Richard Strauss, Eduard Toldrà, Enriec Granados, Xavier Montsalvatge i Ferran Obradors. Lloc: Teatre-Auditori. Dia: 19 de Maig.

24/02/1995

## Simon, Alonso, Moran i Pera, societat limitada

Neil Simon és un dels autors més importants que estrena a Broadway des dels primers seixanta. A la seva fama d'autor teatral d'èxit reconegut i multi premiat, s'uneix l'amplificació mundial que suposa que moltes de les seves obres, com és molt habitual als E.U. siguin traslladades a les pantalles cinematogràfiques després d'obtenir el favor del públic teatral a escala mundial. Podríem citar aquí "Descalços pel pare", amb Robert Redford i Jane Fonda, que fa pocs dies varen tornar a revisar per televisió o aquesta estranya parella que en la pel·lícula dirigida l'any 68 per Gene Saks, interpretaven Walter Mathau i Jack Lemon. Doncs bé, mentre el divendres veia la representació que ens oferia la Productora Focus, m'imaginava la cara d'absoluta sorpresa que posaria l'autor de l'obra si hagués tingut l'oportunitat d'estar al meu costat i entendre el text castellà amb accent andalús i català, una mica trufat de bilingüisme, que suposadament era la seva pec;a teatral. Qualsevol semblança amb la realitat és pura fantasia.

Paco Morán és un dels actors que té, sobretot a Catalunya, un públic que segueix les seves actuacions, igual comes feia en una època passada amb Paco Martínez Soria o Joan Capri, o ara també amb Lina Morgan. No es tracta tant d'anar a veure una obra d'un autor determinat (a Madrid diuen "función") amb uns actors i actrius coneguts, sinó d'anar a veure què fa Fulanet o Zutonet, perquè d'això es tracta, d'allò que fan ells, els actors que caracteritzen una mena d'espectacles fonamentats en si mateixos i no en el personatge que "representen". Perquè Paco Morán quan l'any vinent (i que sigui per molts anys!) faci una altra obra, inclourà en algun moment l'engolament de la veu, el moviment incontrolable d'una cama torçada o el tic imparable de l'ull dret, així com l'inconfusible gest "pluma" amb la mà alçada i la mirada provocadora a l'oponent masculí corresponent, un caràcter oposat al masclista i faldiller Osear que teòricament havia de representar.

En aquest cas cal afegir un actor com Joan Pera que, partint del favor obtingut per la seva llarga carrera al teatre, al doblatge (Woody Allen) i a la televisió en català, compon un personatge més fidel a l'obra, que seguint les directrius d'Àngel Alonso i afegeix un "divertit" diàleg trufat de paraules en català a fi de permetre al seu oponent fer riure al públic repetint-ne algunes amb un accent que (encara no entenc perquè) provoca la hilaritat de gairebé tothom: cullarooooot! I si l'hi afegim que la dona del pobre Fèlix es diu Montserrat ja la tenim "muntada": quina gràcia quan diu allò de "Ya has vuelto a ir a la montaña...? Ha, ha, ha!...

En fi senyors meus, insisteixo, Neil Simon no hauria reconegut la seva pròpia obra i vostès no han tingut ocasió de veure-la i és una llàstima perquè es tracta d'una peça certament amarga on, des de la ironia i la comicitat pròpia d'una situació especialment conflictiva, ens parla dels característics problemes de la convivència humana, al marge de si es tracta d'un matrimoni entès segons les normes socials més estrictes o no. I amb això, només amb això, amb els diàlegs intel·ligents, mordaços, divertits i amb el ritme imposat per la impecable qualitat teatral del Sr. Simon n'hi ha ben bé prou per passar-ho bé i, a sobre, pensar una mica. De totes maneres puc dir que, a la sala, la immensa majoria s'ho va passar molt bé, incloent-hi alguns casos de manifestos atacs d'hilaritat que podien conduir a pondre algun ou o a ofegar-se amb veritable perill de perdre la vida.

La resta del repartiment, els quatre companys de la partida de cartes del dijous i les dues veïnes (aquí gallegues, véa a saber perquè!), varen estar molt correctes en els seus papers. En definitiva: el teatre ple fins a l'últim racó, la gent aplaudint a rabiar i un crític que deu anar caminant pels núvols i no s'entera de la pel·lícula. Que hi farem!

**"LA EXTRAÑA PAREJA"** de Neil Simon. Direcció: Àngel Alonso. Intèrprets: Paco Morán, Joan Pera, Toni Badia, Jordi Martínez, Jaume Castells, Oriol Genis, Isabel de la Torre, Rat Fernández. Lloc: Teatre-Auditori. Dia: 9 de Juny.

---

08/12/1995

## Seminari per aprendre l'art de la seducció

La primera sorpresa del crític/espectador és trobar la sala plena de gom a gom, la segona comprovar que la capacitat de captivar de l'Angel Pavlovsky després dels anys no ha minvat, ans al contrari, ha crescut probablement perquè troba uns espectadors que cada vegada són més complicats de la subversió que predica des del púlpit de l'escenari, de qualsevol escenari per on es passeja "ella", la Pavlovsky, aquesta senyora, diva, orgullosa, sabia i divina que va trobar l'exballarí argenti al cabaret de les Rambles "Barcelona de Noche" un dia que, en adonar-se que no tenia capacitat per fer les imitacions d'artistes femenines famoses que creaven els seus companys travestits, va forjar-ne un de nou a còpia d'inventar-se a si mateixa. A partir d'un esquema de guió molt elemental, un fil per on ella travessa el temps elàstic que pot durar la "performance, l'artista com un funàmbul dels sentiments, va creant -escultor ideal- la figura final de l'espectacle que s'era única i original segons la qualitat i el tipus de l'argila de què està constituït el públic que l'hi ha tocat en sort. Tot és flexible, contràctil, flonjo, mal·leable, nou, especial, perquè és una improvisació constant, un recollir la reacció d'un espectador, la reclamació d'una dona present per apropar-se i que finalment baixa de l'amfiteatre per besar-lo o el ritu de la seducció directa en un Ferran de Tarragona que acaba compartint el final de la funció dalt de l'escenari en un "pas a deux" tendre i encisador recolzat per la música del piano i la sabia dosificació de les llums que idealitzen la imatge senzillament definitiva on gairebé tots els presents (menys els que ella anomena morts vivents) combreguem. On és el secret perquè 780 espectadors estiguin gairebé tres hores escoltant i obeint a la persona que ha començat per mostrar la seva sorpresa per trobar-los allí, que ha enganyat als despistats dient que els hi oferirà "mariconeo fino" per a després a base de cops d'intel·ligència i saber fer, portar-los al seu camp i fer-los veure que les persones som -abans que dones i homes, això: persones, per acabar marxant de l'escenari amb els aplaudiments dels presents dempeus, posant la mateixa cara busterkeatiana de qui no compren que ha passat, com és possible que allò l'hi succeeixi a ell/ella. És tan senzill com difícil de trobar: ha parlat, des de l'intel·ligència i la veritat, des de la tendresa i l'amor, des de l'autenticitat i l'espontaneïtat, ha fet que la irrealitat de la vida es converteixi -en un temps i espai concrets- en la realitat del teatre, de la convenció d'allò que no és convencional, ha parlat de sentiments i el públic, fart de mentides que semblen veritat i de grans idees que no ho són, ha dit a Pavlovsky: Si!

**"PAVLOVSKY"** Pianista acompanyant: Anibal Amilcar. Lloc: Teatre-Auditori. Dia: 1 de Desembre.

---

24/01/1997

## Gitana, lliure, pobre i dona

Próspero Merimee com a preceptor d'Eugenia de Montijo, futura emperadriu dels francesos, coneix Espanya quan s'havia acabat el període absolutista de Ferran VII, i fa curtes estades a Andalusia on li expliquen la història real, després esdevinguda llegenda, d'un amor tràgic -a la espanyola- entre Carmen la cigarrera i D. José Lizarrabengoa, un militar mercenari de l'exèrcit d'ocupació napoleònic i, sense saber-ho, s'inventa la spagnolade per antonomàsia amb la novel·la "Carmen", escrita a partir dels fets reals l'any 1845 que després, 30 anys mes tard, Bizet acabaria d'arrodonir amb la seva opera, estereotipant encara mes els personatges del melodrama fins a guanyar la categoria de mite. Tavora, que en el seu llarg periple al front de La Cuadra des de 1972, havia arribat a l'escenic en alguns dels seus espectacles, ho torna a aconseguir amb la seva visió personal de la protagonista a qui dóna uns trets revolucionaris, en el sentit més ampli de la paraula, per obtenir una obra de gran força i impacte, on el xoc es produeix amb el so aspre de la banda de tambors i trompetes, el cant primitiu de les dues cantaores en funcions de narradores tribals, la música dels guitarristes que va des de les més pures essències del flamenc legítim fins a percussions atordidores i el ball, un llarg, insistent, hipnòtic zapateado que té uns intèrprets excepcionals en Juana Amaya, El Mistela i Juan Romero, acompanyats dels altres ballarins i la magnífica, brillant i sorprenent presència d'un cavall blanc, ballant l'arxifamosa marxa del toreador guiat pel genet Jesús Piris. L'escenificació de la Gloriosa -la Constitució de Cadis de 1812- i la mort del General Riego (quina reminiscència sonora escoltar l'himne tocat per la banda!), ens mostra la nova Carmen, defensor de les llibertats i, en conseqüència, de la propia per viure i estimar a qui vulgui, tot mantenint la monogàmia. Tavora ens diu que aquesta opció, exercir la llibertat, quan una es dóna, gitana i pobre, encara que digne, no pot ser admès ni per la societat d'aquella època (aquella?) ni per l'home que personifica els comportaments del col·lectiu. La fatalitat, "hay que lavarlo con sangre", que canta el mateix Salvador en la darrera escena de l'obra, culmina amb la mort dels dos herois i la trista i, alhora, sublim història d'una passió per la vida i l'amor absolut. El públic, que omplia el teatre de gom a gom, va aixecar-se dempeus per aplaudir, agraït i commogut, la immensa joia de la bellesa compartida.

**"CARMEN"** Opera andaluza de cornetas y tambores de Salvador Tavora. Espectacle de La Cuadra de Sevilla. Lloc: Teatre-Auditori. Dia: 17 de Gener.

---

06/02/1998

## Classicisme i modernitat

El conegut drama d'amor dels dos adolescents de Verona, que acaba en la seva mort, per culpa de l'odi i de la incomprensió, sempre ha fascinat a molts creadors de ballet, des de la seva estrena l'any 1938 a Brno, amb coreografia de Vana Psota i dirigida musicalment pel mateix compositor, passant per la versió de Nijinskaia per Diaghilev, l'any 1926 a Montecarlo, o la magnífica de Bejart de 1966 a Brussel·les. Sense oblidar la visió actual i personalíssima del nostre Ramon Oller, fa dues temporades. Aquesta mateixa fascinació, nascuda segons explica Duato, des de la seva visió a la València natal, de la pel·lícula dirigida per Zeffirelli ha suposat la creació d'una joia coreogràfica que mostra en dues hores i poc més, la història passional i humana amb un vocabulari ric i senzill alhora, ple de qualitat i força, aconseguint una difícil simbiosi entre el tradicional classicisme i la modern i tat del llenguatge gestual, un veritable plaer ofert al públic. Extraordinària l'actuació de Mar Beaudesson com Julieta: és una noieta enjogassada en el deliciós scherzino i una dona enamorada a l'escena del balcó, demostrant una tècnica solida. Kim Mccarthy recrea l'evolució de Romeo amb convicció i bones maneres. Thomas Klein i Emmanuelle Bernard són uns pares arrogants i autoritaris. Patrick de Bana fou un magnífic i perillós Tibalt i Luis Martín Oya, en el paper de Mercuccio, una recreació plena de qualitat en les seves diverses facetes. Yoko Taira, com la dida, va estar molt emotiva i José Cruz, en l'enamorat Paris, fou d'una elegància exquisida. Cal destacar la brillant actuació del conjunt de ballarins de la Compañía Nacional de Danza en tots els moments de l'obra: alegres en el mercat, altius a la festa a casa dels Capuleto o cerimoniosos en el sepeli de gran efecte estetic amb el moviment de les enormes banderes. La sòbria escenografia, creada per Pau Rueda i Carles Pujol (una col·laboració del Centre Cultural que porta el nom de Sant Cugat arreu del món) és d'una eficàcia i polivalència immillorables. El vestuari de gran bellesa i el disseny de llums correcte, amb certa tendència a enfosquir massa els escenaris. La música de Prokofiev és tan bona que alguns desequilibris de l'orquestra, amb una direcció un pèl anodina de Pedro Alcalde, no van fer perillar la seva audició. Èxit total i llargs aplaudiments.

**"ROMEO Y JULIETA"** Ballet bassat en l'obra de Shakespeare. Coreografia, figurins, escenografia i il·luminació: Nacho Duato. Música: Sergei Prokofiev. Compañía Nacional de Danza. Orquestra Simfònica de Bohemia, dirigida per Pedro Alcalde. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 30 de Gener.



---

13/03/1998

## Desmuntant Bach

Confio que no hi havia ningú entre el públic que anés a escoltar un concert de Bach: Sortiria indignat. Però si anava a veure un "Carlesantos", aleshores n'hi havia per sucar-hi pa! Aquest paio és una mena de monstre de l'espectacle, un creador lúcid, innovador, bastant irònic i molt més conscient i primmirat del que pot semblar a primera vista. I si no, veieu la dedicatòria als "admiradors patriòtics del verdader art musical". Amb l'excepció d'una introducció en anglès, una espècie de monodia exageradament repetitiva feta per Mary Davison, que és una boutade introductòria, l'espectacle passa com si res, en una desfilada esplèndida de temes bachians: variacions fetes pel mateix Santos sobre una fantasia i fuga per a orgue, peces endimoniades al violí d'Olvido Lanza, sonoritats transcendides en el temps en un especial quatre mans a la coneguda pianola de Santos i Inés Borrás, el principi de l'adoració al clave d'Agustí Fernández i l'adoració definitiva del mateix Santos tocant dos pianos alhora, agenollat, braços en creu, en una declaració explícita d'amor i respecte al mestre, "el vell perruca", de qui sonen fragments de la Fuga en la menor, el Concert per a dos pianos, la Gran Partita, la Fantasia cromàtica i fuga i diverses àries. Però no podem oblidar els divertits pianos-de-xoc, la pluja de teclas, un peculiar Bach-zapateado i dues intervencions del tenor Antoni Comas que demostren el seu alt nivell tècnic: Amb la veu ben impostada canta després que una sàdica mestressa li posi, molts cops, el cap dins de l'aigua i, acompanyant-se ell mateix al clavecí, situat sobre una plataforma que gira cap a una banda i l'altra, canta una peça del dret i de l'inrevés, com rebobinant ...i sona com Bach! Algunes escenes, com la irrupció progressiva de sabates femenines diverses amb les seves caixes corresponents o la despullament de dues dones, potser com a definicions conceptuals de restar nus davant del geni creatiu immarcescible de Bach, poden semblar fútils, però pertanyen sense discussió a l'univers sorprenent i ètic del músic de Vinaroz.

**"LA PANTERA IMPERIAL"** Autor i director: Carles Santos. Música: Johann Sebastian Bach/Carles Santos. Piano: Carles Santos i Inés Borrás. Piano i clave: Agustí Fernández. Violí: Olvido Lanza. Actrius: Mary Davison, Laura Justicia i Anna Criado. Vestuari i elements escenogràfics: Mariaelena Roque. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 6 de Març.

---

25/08/1999

## La crisi de la transcendència

Amb O'Neill, el teatre de la personalitat, des d'una perspectiva psicoanalítica, arriba a les últimes conseqüències. Es Beckett qui dona els passos fins al penya-segat de l'anomenat "teatre de situació". Fins Sartre l'home és recognoscible en les seves estructures aparents. En canvi, en Beckett, es produeix una total descomposició i l'home apareix vista través de raigs X. No importa la veritat psicològica individual, sinó la veritat existencial, social i metafísica. Estem davant d'una tragèdia moderna misteriosa i profunda com la dels grecs, on la raó és destruïda pel no-res del buit, per l'impenetrable silenci que contesta les preguntes de l'home. La versió que presenta el Teatre Lliure de l'obra estrenada a París l'any 1953, és una magnífica traducció feta per Joan Oliver del francès original (tot i que Beckett era irlandès va escriure quasi tota la seva obra en aquest idioma), utilitzada a la seva estrena a Barcelona, en una sessió única de l'època franquista, en el Palau de la Música l'any 1965. Lluís Pasqual accentua el clownisme, ja existent en l'obra original, treballant amb un grup d'actors que fan una tasca insuperable. Els silencis, les corregudes, el somriure, la vibració interna d'Anna Lizaran (Vladimir), romandran en la meua memòria sempre. El tanmefotisme, por i simplicitat d'Eduard Fernández (Estragó) són d'una extraordinària eficàcia. L'egoisme, violència i jactància són contundents en Francesc Orella (Pozzó). L'anorreament fins a l'animalitat és viva en l'increïble treball de Marc Martínez. El tema cabdal de l'obra és el de l'espera vista com a acte essencial i definitori de la condició humana, probablement perquè Beckett, fill d'una cultura cristiana especialment quàquera, cerca amb la creació d'un nou llenguatge contrapesar a aquesta petja un plantejament radicalment intel·lectual que possibilita que l'obra no caigui mai en la gratuïtat. Però millor que seguim el consell del mateix Beckett que, en ser-li preguntat qui era Godot va contestar que, si ho hagués sabut, ho hauria dit en l'obra.

**"TOT ESPERANT GOOT"** de Samuel Beckett. Traducció Joan Oliver. Interpretats: Eduard Fernández, Anna Lizaran, Marc Martínez, Francesc Orella i el nen. Direcció i vestuari: Lluís Pascual. Espai escènic: Frederic Amat. Il·luminació: Xavi Clot i Lluís Pascual. Lloc i dia: Teatre-Auditori. 22 de Maig.

---

10/12/2002

## Carisma sense divisme

Amb un programa eclèctic que reunia en un mateix recital el lied de dos segles i de cinc països diferents, la soprano Barbara Hendricks va tornar a entusiasmar al públic que omplia la sala. Va començar amb un intel·ligent canvi de l'ordre anunciat en el programa, amb Grieg i el seu Opus 48, un recull de 6 cançons de l'autor danès que, en la seva melodia lleugera i de curta durada permetia l'escalfament de la veu. La temperatura va pujar en la Solveigs Sang del Peer Gynt, on el silenci dels presents era un clam que mostrava la receptivitat absoluta. Després l'inacabable Schubert amb els Fünf Lieder, les 5 cançons inspirades en poemes de Gohete, que Hendricks va cantar amb un crescendo prenyat de sensibilitat i senzillesa tancant la primera part. Després un autor suec poc conegut, Ture Rangstrom, amb 5 cançons de poemes de Bo Bergman, demostració de l'especialització en músics nòrdics fruit de la seva volguda expatriació a Europa des de 1977 i l'actual ciutadania sueca, on la veu de la soprano va fer una nova demostració del seu lirisme en l'expressivitat que arribava a emocionar sense entendre el contingut de les paraules. A continuació, trencant esquemes, Poulenc i un salt mortal d'estètica i tècnica amb Trois Chansons, poemes de Louise de Vilmorin, els Airs chantés de Jean Moréas i, finalment Asa guitare de Pierre de Ronsard, que la Hendricks va recrear fent seves les dificultats evidents de les partitures. Per acabar el programa les Siete canciones Populares Españolas de Manuel de Falla, un final de concert no pas provocat pel fet de fer-se aquí el recital perquè el mateix programa cantarà a Mezieres (Suïssa), Norrköping (Suecia) i Beijing (Xina). La resposta entusiasta del públic va obtenir els bisos amb peces de Debussy, Delibes, una sentida i emocionant Ave Maria de Schubert ~ com sempre, un espiritual cantat amb la força i convicció que després de quasi dues hores de concert podia semblar difícil d'entendre, si no fos que l'experiència ens diu que precisament són els més grans els que menys problemes tenen en acceptar la seva volguda entrega al públic per donar sense condicions amb senzillesa i naturalitat, la seva capacitat d'emocionar amb un recital que contenia, per l'eclecticisme esmentat al principi, totes les possibilitats per mostrar la riquesa i color del timbre, el control del legato, les mitges veus, el dramatism, l'emissió amb dosificació perfecta per obtenir l'efecte desitjat sense exhibicions absurdes de potència, en definitiva un recital inoblidable. Dos detalls més que certifiquen l'aire: la cantant no es va canviar de vestit i la seva gesticulació, és a dir, canviar teatralitat per veu, era quasi inexistent. El pianista acompanyant, perfectament assimilat als designis i estil de la Hendrick, molt correcte i efectiu.

**RECITAL BARBARA HENDRICKS.** Barbara Hendricks, soprano. Música. Love Derwinger, piano. Obres de Edvard Grieg, Franz Schubert, Ture Rangstrom, Francis Poulenc i Manuel de Falla. Lloc i dia: Teatre-Auditori. Dia: 4 d'octubre.

---

02/11/2006

## Pedanteria i banalitat

A Àlex Rigola li agrada Hitchcock. A mi també. Com jove intel·lectual i modern viu al Raval barceloní i li agrada de tafanejar des de la seva finestra les cases properes. A mi també, ho haig de confessar. Sembla, a més a més, que quan era petit, era un seguidor de les historietes 13 Rue del Percebe de l'inefable Ibáñez. La veritat és que jo no les he seguit mai. Bé, en qualsevol cas l'evocació d'aquestes o d'altres circumstàncies vitals podria explicar la gènesi d'una idea que culmina en la creació de l'espectacle que tracto de comentar però, evidentment, no li dóna cap mena de valor afegit. Si jo hagués d'escollir un director per preparar a un grup d'actors i actrius no dubtaria gens. Rigola és un bon director i ens mostra això que ara en diuen un work in process sensacional. No us podeu imaginar com n'és de difícil d'estar en un escenari sense dir res, a part de quatre crits, onomatopeies, i riallades, només donant l'expressió en el rostre, en les mirades i en els gestos, en les passes lentes que porten el personatge d'una banda a l'altra de la casa. Perquè si hi ha un element primordial de tot aquest muntatge, és la casa, Una escenografia omnipresent (feta aquí), una casa de tres pisos on les parets són de vidre i això ens permet veure el que hi passa, una història que comença tot just quan els parents i alguns amics tomen a la casa d'un industrial (llegeixis el rei assassinat de Dinamarca si pensem que el fill es diu Harnlet i la vídua Gertrudis) després del seu enterrament. Rigola també ens diu que és una visió d'una típica i estúpida(?) família europea i ens parla, ell, no l'obra que veiem, de James Joyce i de la seva novel·la. Els morts, que tan genialment va aixecar en cinema John Houston amb Dublinesos. En un moment donat el jove Hamlet es dutxa i amb sabó escriu un interrogant gegant en el vidre entelat del bany (per cert que és probable que a l'actor Joan Carreras li hagi sortit més d'un ligue, masculí o femení, després de la seva exhibició d'atributs) que jo compartia amb ell. L'interrogant, vull dir. Afortunadament quasi al final Rigola ens explica mitjançant unes frases lapidàries i pedants escrites en un diari electrònic, el contingut i sentit de la cosa i ens fa entendre que si no ens agrada, és perquè estem morts en vida o una cosa així. Respiro perquè ja tinc resposta a l'interrogant i puc ser com els públics intel·ligents de Düsseldorf, Girona i Berlín que l'han aplaudit abans. Quan s'acaba la funció em ve al cap aquell conte del rei que anava en una desfilada sense vestit perquè uns vividors li havien fet creure que havien creat per ell el millor vestit del món i així s'havia proclamat en tot el regne, fins que un nen que ho mirava va cridar: el rei és nu!! Al TA no hi havia cap nen. També els voldria explicar l'anècdota del comentari a una estrena d'un crític del New York Times. Deia així: Ahir, fulanet (aquí l'autor) va estrenar XXX (aquí el nom de l'obra). Per què? Doncs això, per què?

**"EUROPEAN HOUSE" (PROLEG D'UN HAMLET SENSE PARAULES)** Teatre. Creació i direcció: Alex Rigola. Interprets: Chantal Aimée, Pere Arquillué, Joan Carreras, Pere Eugeni Font, Àngela Jové, Nathalie Labiano, Norbert Martínez, Sandra Monclús, Alicia Pérez, Joan Raja, Eugeni Roig i Ernest Villegas. Disseny d'escenografia: Bibiana Puigdefabregas i Sebastia Brossa. Construcció escenografia: Taller d'escenografia Teatre-Auditori Sant Cugat. Il·luminació: Maria Domenech. So: Ramon Ciercoles. Lloc: Teatre Auditori. Dia: 27 d'octubre.